

Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος - Λόγος εις τὸ Ἅγιον Πάσχα

Δημοσιεύθηκε στις Κυριακή, 05 Μαΐου 2013 15:34 | Γράφτηκε από τον/την Φιλούμενος |

Αξιολόγηση Χρήστη: / 0

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος - Λόγος εις τὸ Ἅγιον Πάσχα

Εὐκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβοῆσαι τὸ παρὰ τοῦ μακαρίου Δαυὶδ εἰρημένον· Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου, ἀκουστάς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; Ἴδου γὰρ ἡμῖν παραγέγονεν ἡ ποθεινὴ καὶ σωτήριος ἑορτὴ, ἡ ἀναστάσιμος ἡμέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ τῆς εἰρήνης ὑπόθεσις, ἡ τῆς καταλλαγῆς ἀφορμὴ, ἡ τῶν πολέμων ἀναίρεσις, ἡ τοῦ θανάτου κατάλυσις, ἡ τοῦ διαβόλου ἦττα.

Joannes Chrysostomus - In sanctum pascha

α'. Εὐκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβοῆσαι τὸ παρὰ τοῦ μακαρίου Δαυὶδ εἰρημένον· Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου, ἀκουστάς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; Ἴδου γὰρ ἡμῖν παραγέγονεν ἡ ποθεινὴ καὶ σωτήριος ἑορτὴ, ἡ ἀναστάσιμος ἡμέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ τῆς εἰρήνης ὑπόθεσις, ἡ τῆς καταλλαγῆς ἀφορμὴ, ἡ τῶν πολέμων ἀναίρεσις, ἡ τοῦ θανάτου κατάλυσις, ἡ τοῦ διαβόλου ἦττα. Σήμερον ἄνθρωποι τοῖς ἀγγέλοις ἀνέμιγθον, καὶ οἱ σῶμα περικείμενοι μετὰ τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων λοιπὸν τὰς ὑμνωδίας ἀναφέρουσι. Σήμερον καταλύεται τοῦ διαβόλου ἡ τυραννίς· σήμερον τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου ἐλύθη, τοῦ ἄδου τοῦ νίκος ἠφάνισται· σήμερον εὐκαιρον πάλιν εἰπεῖν τὴν προφητικὴν ἐκείνην φωνήν· Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος; Σήμερον τὰς χαλκᾶς πύλας συνέθλασεν ὁ Δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς, καὶ αὐτὸ τοῦ θανάτου τὸ πρόσωπον ἠφάνισεν.

Τὶ δὲ λέγω τὸ πρόσωπον; Αὐτοῦ τὴν προσηγορίαν μετέβαλεν· οὐκ ἔτι γὰρ θάνατος λέγεται, ἀλλὰ κοίμησις καὶ ὕπνος· πρὸ μὲν γὰρ τῆς Χριστοῦ παρουσίας, καὶ τῆς τοῦ σαυροῦ οικονομίας, καὶ αὐτὸ τοῦ θανάτου τὸ ὄνομα φοβερὸν ἐτύγγανε. Καὶ γὰρ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος γενόμενος ἀντὶ μεγάλου ἐπιτημίου τοῦτο κατεδικάζετο ἀκούων· Ἦ ἰδ' ἂν ἡμέρα φαγῆ, θανάτῳ ἀποθανῆ. Καὶ ὁ μακάριος δὲ ἰὼβ τοῦτῳ τῷ ὀνόματι αὐτὸν προσηγόρευσε, λέγων· Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις. Καὶ ὁ προφήτης Δαυὶδ ἔλεγε· Θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρὸς. Οὐ μόνον δὲ θάνατος ἐκαλεῖτο ἡ διάλυσις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ ἄδης. Ἄκουε γὰρ τοῦ μὲν πατριάρχου Ἰακώβ λέγοντος· Κατάξτε τὸ γῆρας μου μετὰ λύπης εἰς ἄδου· τοῦ δὲ προφήτου πάλιν· Ἐχανεν ὁ ἄδης τὸ στόμα αὐτοῦ· καὶ πάλιν ἐτέρου προφήτου λέγοντος· Ῥύσεται με ἐξ ἄδου κατωτάτου· καὶ πολλαχοῦ εὐρήσεις ἐπὶ τῆς Παλαιᾶς θάνατον καὶ ἄδην καλουμένην τὴν ἐντεῦθεν μετὰστασιν. Ἐπειδὴ δὲ Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν θυσία προσηνήχθη, καὶ τὰ τῆς ἀναστάσεως προεχώρησε, περιῆρε δὲ τὰς προσηγορίας αὐτὰς ὁ φιλόσοφος Δεσπότης, καὶ καινὴν καὶ ξένην πολιτείαν εἰς τὸν βίον εἰσήγαγε τὸν ἡμέτερον· ἀντὶ γὰρ θανάτου λοιπὸν κοίμησις καὶ ὕπνος λέγεται ἢ ἐντεῦθεν μετὰστασις.

Καὶ πόθεν τοῦτο δῆλον; Ἄκουε αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ λέγοντος· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ πορεύομαι ἐξυπνίσει αὐτόν. Ὡσπερ γὰρ ἡμῖν εὐκολον τὸν καθεύδοντα διυπνίσει καὶ διεγείρει, οὕτω καὶ τῷ κοινῷ πάντων ἡμῶν Δεσπότη τὸ ἀναστήσαι. Καὶ ἐπειδὴ καινὸν ἦν καὶ ξένον τὸ παρ' αὐτοῦ εἰρημένον, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ συνήκαν τὸ λεχθὲν, μέχρις ὅτου συγκαταβαίνων αὐτῶν τῇ ἀσθενείᾳ, φανερώτερον αὐτὸ εἶρηκε. Καὶ ὁ τῆς οἰκουμένης δὲ διδάσκαλος ὁ μακάριος Παῦλος, γράφων Θεσσαλονικεῦσι φησιν· Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ· Ἄρα οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. Καὶ πάλιν· Ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπούμενοι, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. Καὶ ἐτέρωθι πάλιν· Εἰ γὰρ πιστεύομεν, ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας ἄξει σὺν αὐτῷ.

β'. Εἶδες πανταχοῦ λοιπὸν κοίμησιν καὶ ὕπνον τὸν θάνατον καλούμενον; καὶ τὸν πρὸ τούτου φοβερὸν ἔχοντα τὸ πρόσωπον, νῦν εὐκαταφρόνητον μετὰ τὴν ἀνάστασιν γινόμενον; Εἶδες λαμπρὸν τῆς ἀναστάσεως τὸ τρόποιον; Διὰ ταύτην ἡμῖν τὰ μύρια ἀγαθὰ εἰσηνήκεται· διὰ ταύτην ἡ τῶν δαιμόνων ἀπάτη κατελύθη· διὰ ταύτην καταγελῶμεν θανάτου· διὰ ταύτην ὑπερορῶμεν τῆς παρουσίας ζωῆς· διὰ ταύτην πρὸς τὴν τῶν μελλόντων ἐπιθυμίαν ἐπειγόμεθα· διὰ ταύτην, σῶμα περικείμενοι, οὐδὲν ἔλαττον τῶν ἀσωμάτων ἔχομεν, ἐὰν βουλώμεθα. Σήμερον ἡμῶν τὰ λαμπρὰ νικητήρια γέγονε· σήμερον ἡμῶν

1. Εἶναι κατάλληλη στιγμή σήμερα ν' ἀναφωνήσουμε ὅλοι ἐμεῖς ἐκεῖνο ποῦ εἶπε ὁ μακάριος Δαυὶδ· «*Ποῖός μοιρεῖ νὰ διηγηθεῖ τὴ δύναμη τοῦ Κυρίου, νὰ ἐξυμνήσει ὅλες τὶς δόξες του;*» (Ψαλμ. 105, 2). Νὰ λοιπὸν ἐφθασε ἡ ποθητὴ γιὰ μᾶς καὶ σωτήρια ἑορτὴ, ἡ ἀναστάσιμη ἡμέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ προϋπόθεση τῆς εἰρήνης, ἡ ἀφορμὴ τῆς συμφιλίωσης, ἡ ἐξαφάνιση τῶν πολέμων, ἡ κατάργηση τοῦ θανάτου, ἡ ἦττα τοῦ διαβόλου. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι ἀναμειχθῆκαν με τοὺς ἀγγέλους καὶ αὐτοὶ ποῦ ἔχουν σῶμα προσφέρουν τὴ δοξολογία τους μαζί με τὶς ἀσώματες δυνάμεις. Σήμερα καταργεῖται ἡ ἐξουσία τοῦ διαβόλου, σήμερα λύθησαν τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου, ἐξαφανίσθηκε ἡ νίκη τοῦ ἄδου. Σήμερα εἶναι εὐκαιρία νὰ ποῦμε τὰ προφητικὰ ἐκεῖνα λόγια· «*Ποῦ εἶναι, θάνατε, τὸ κεντρί σου; ποῦ εἶναι, ἄδη, ἡ νίκη σου;*» (Α' Κορ. 15, 55). Σήμερα ὁ Κύριός μας ὁ Χριστὸς συνέτριψε τὶς χάλκινες πύλες καὶ ἐξαφάνισε τὸν ἴδιο τὸ θάνατο.

Καὶ γιὰτὶ λέγω τὸν ἴδιο τὸ θάνατο; Ἄλλαξε τὸ ὄνομά του, γιὰτὶ δὲ λέγεται πιά θάνατος, ἀλλὰ κοίμησις καὶ ὕπνος. Γιὰτὶ πρὶν ἀπὸ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ φροντίδα του γιὰ τὸν ἄνθρωπο με τὴ σταύρωσή Του, ἦταν φοβερὸ καὶ τὸ ἴδιο τὸ ὄνομα τοῦ θανάτου. Γιὰτὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ἀφοῦ δημιουργήθηκε, καταδικαζόταν ν' ἀκούει αὐτό, σὺν μιὰ κάποια μεγάλη τιμωρία· «*Τὴν ἡμέρα ποῦ θὰ φάγεις, θὰ πεθάνεις ὀπωσδήποτε*» (Γεν. 2, 17). Καὶ ὁ μακάριος ἰὼβ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸν ὀνόμασε, λέγοντας· «*Ὁ θάνατος εἶναι ἀνάπαυση στὸν ἄνθρωπο*» (ἰὼβ 3, 23). Καὶ ὁ προφήτης Δαυὶδ ἔλεγε· «*Ὁ θάνατος τῶν ἀμαρτωλῶν εἶναι κακός*» (Ψαλμ. 33, 22). Καὶ ὀνομαζόταν ὄχι μόνο θάνατος ὁ χωρισμὸς τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ ἄδης. Ἄκουσε λοιπὸν τὸν πατριάρχη Ἰακώβ ποῦ λέγει· «*Θὰ κατεβάσετε τὰ γηρατειὰ μου μετὰ λύπης στὸν ἄδου*» (Γεν. 42, 38). Ἄκουσε πάλι τὸν προφήτη· «*Ἄνοιξε πολὺ τὸ στόμα του ὁ ἄδης*» (Ἠσ. 5, 14). Καὶ ἄκουσε πάλι ἄλλον προφήτη ποῦ λέγει· «*Θὰ με σώσει ἀπὸ τὸν κατώτατο ἄδου*» (Ψαλμ. 85 13). Καὶ σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θὰ βρεῖς νὰ ὀνομάζεται θάνατος καὶ ἄδης ἡ ἀναχώρηση ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ. Ἀφ' ὅτου ὅμως ὁ Χριστὸς, ὁ Θεὸς μας, προσφέρθηκε θυσία καὶ ἀναστήθηκε, ἔβγαλε ἀπὸ τὴ μέση καὶ αὐτὴς τὶς ὀνομασίες ὁ φιλόσοφος Δεσπότης καὶ καινὴν καὶ ξένην πολιτείαν εἰς τὸν βίον εἰσήγαγε τὸν ἡμέτερον· ἀντὶ γὰρ θανάτου λέγεται στὸ ἔξῃς κοίμησις καὶ ὕπνος ἢ ἀναχώρηση ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ.

Καὶ ἀπὸ ποῦ εἶναι φανερὸ αὐτό; Ἄκουσε τὸν ἴδιο τὸ Χριστὸ ποῦ λέγει· «*Ὁ φίλος μας Λάζαρος ἔχει κοιμηθεῖ, ὅμως πηγαίνω νὰ τὸν ξυπνήσω*» (ἰω. 11, 11). Ὅπως λοιπὸν εἶναι εὐκολο σ' ἐμᾶς νὰ ξυπνήσουμε καὶ νὰ σηκώσουμε ἐπάνω ἐκεῖνον ποῦ κοιμάται, ἔτσι καὶ στὸν Κύριο ὄλων μας εἶναι εὐκολο τὸ νὰ ἀναστήσει νεκρὸ. Καὶ ἐπειδὴ ἦταν καινούρια καὶ παράξενα τὰ λόγια του, οὐτε οἱ μαθητὲς τὰ κατάλαβαν, ὥσπου συγκαταβαίνοντας στὴν ἀδυναμία τους τὰ εἶπε πιὸ καθαρά. Καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης, ὁ μακάριος Παῦλος, γράφοντας στοὺς Θεσσαλονικεῖς, λέγει· «*Δὲ θέλω νὰ ἔχετε ἀγνοία γιὰ ἐκεῖνους ποῦ ἔχουν κοιμηθεῖ, γιὰ νὰ μὴ λυπᾶστε, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ποῦ δὲν ἔχουν ἐλπίδα*» (Α' Θεσ. 4, 13). Καὶ ἄλλοῦ πάλι· «*Συνεπιῶς καὶ ἐκεῖνοι ποῦ κοιμήθηκαν μετὰ τὴν πίστη στὸ Χριστὸ, χάθηκαν*» (Α' Κορ. 15, 18). Καὶ πάλι· «*Ἐμεῖς οἱ ζωντανοί, ποῦ ἀπομείναμε στὴ ζωὴ, δὲ θὰ προφθάσουμε ἐκείνους ποῦ κοιμήθηκαν*» (Α' Θεσ. 4, 15). Καὶ ἄλλοῦ πάλι λέγει· «*Γιὰτὶ ἂν πιστεύουμε καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς πέθανε καὶ ἀναστήθηκε, ἔτσι πρέπει νὰ πιστεύουμε ὅτι ὁ Θεὸς θὰ φέρει μαζί του ἐκεῖνους ποῦ κοιμήθηκαν*» (Α' Θεσ. 4, 14).

2. Εἶδες ὅτι παντοῦ ἀπὸ τότε ὁ θάνατος ὀνομάζεται κοίμησις καὶ ὕπνος; καὶ ὅτι ἐκεῖνος ποῦ πρὶν εἶχε φοβερὸ ὄνομα, τώρα γίνεται εὐκαταφρόνητος μετὰ τὴν ἀνάσταση; Εἶδες ὅτι εἶναι λαμπρὸ τὸ τρόποιο τῆς ἀνάστασης; Μὲ αὐτὴν ἔχουν ἔρθει σ' ἐμᾶς τὰ ἀπειρα ἀγαθὰ, με αὐτὴν διαλύθηκε ἡ ἀπάτη τῶν δαιμόνων, με αὐτὴν περιγελοῦμε τὸ θάνατο. Μετὰ τὴν ἀνάσταση περιφρονοῦμε τὴν παρούσα ζωὴ, με αὐτὴν ἐπιθυμοῦμε σφοδρὰ τὰ

ιχθύας λογικούς και πνευματικούς ἡμῖν ἀπέτεκεν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ἀλιευθέντας. Δεῦτε γάρ, φησὶν, ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλειεῖς ἀνθρώπων. Καίνας ὄντως τῆς ἀλείας ταύτης ὁ τρόπος. Οἱ γὰρ ἀλειύοντες ἐκ τῶν ὑδάτων ἐκβάλλουσι τοὺς ιχθύας, καὶ νεκροῦσι τὰ ἀλιευόμενα· ἡμεῖς δὲ εἰς τὰ ὕδατα ἐμβάλλομεν, καὶ ζωογονοῦνται οἱ ἀλιευόμενοι.

Ἦν μὲν ποτε καὶ ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων κολυμβήθρα ὕδατος· ἀλλὰ μάθε τί ἴσχυσεν, ἵνα γινῶς ἀκριβῶς τὴν πτωχείαν τὴν Ἰουδαϊκὴν, καὶ εἰδέναι ἔχῃς τὸν πλοῦτον τὸν ἡμέτερον. Κατήρχετο ἐκεῖ, φησὶν, ἄγγελος, καὶ ἐτάρασε τὸ ὕδωρ, καὶ ὁ πρῶτος καταβαίνων μετὰ τὴν παραχρῆν ἀπήλασε τῆς θεραπείας. Κατήλθεν ὁ τῶν ἀγγέλων Δεσπότης εἰς τὰ Ἰορδάνεια ρεῖθρα, καὶ ἀγίασας τῶν ὑδάτων τὴν φύσιν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐθεράπευσε. Διὰ τοῦτο ἐκεῖ μὲν μετὰ τὸν πρῶτον ὁ καταβάς οὐκ ἔπι ἐθεραπεύετο· Ἰουδαίοις γὰρ ἐδίδοτο ἡ χάρις τοῖς ἀσθενοῦσι, τοῖς χαμαὶ συρομένοις· ἐνταῦθα δὲ μετὰ τὸν πρῶτον ὁ δεῦτερος κάτεισι, μετὰ τὸν δεῦτερον ὁ τρίτος καὶ τέταρτος· κἂν μυρίους εἴπης, κἂν τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐμβάλῃ εἰς τὰ νάματα ταῦτα τὰ πνευματικὰ, οὐκ ἀναλίσκεται ἡ χάρις, οὐ δαπανᾶται ἡ δωρεὰ, οὐ ρυποῦται τὰ νάματα, οὐκ ἐλαττοῦται ἡ φιλοτιμία.

Εἶδες μέγεθος δωρεᾶς; Αὐοῦτε οἱ σήμερον καὶ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην εἰς τὴν ἄνω Ἰερουσαλὴμ πολιτογραφηθέντες, καὶ ἄξιαν τοῦ μεγέθους τῶν δωρεῶν τὴν φυλακὴν ἐπιδειξάσθε, ἵνα καὶ δαψιλεστέραν τὴν χάριν ἐπισπάσῃσθε· ἡ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἡδὴ ὑπηρεμένοις εὐγνωμοσύνην τὴν φιλοτιμίαν ἐκκαλεῖται τοῦ Δεσπότη. Οὐκ ἔξεστι σοι, ἀγαπητέ, λοιπὸν ἀδιαιφρόως ζῆν· ἀλλὰ θες σασιῶ νόμους καὶ κανόνas, ὥστε μετὰ ἀκριβείας ἅπαντα διαπραττέσθαι, καὶ πολλὴν τὴν φυλακὴν καὶ περὶ τὰ ἀδιάφορα νομιζόμενα εἶναι ἐπιδεικνυσθαι. Ἀγὼν γὰρ ἐστὶ καὶ πάλῃ πᾶς ὁ παρῶν βίος, καὶ τοὺς ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ τῆς ἀρετῆς ἄπαξ εἰσελθόντας προσήκει πάντα ἐγκρατεῦσθαι. Πᾶς γὰρ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεῦται. Οὐχ ὄραξ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ὅπως πολλὴν ποιοῦνται τὴν ἑαυτῶν ἐπιμέλειαν οἱ πρὸς ἀνθρώπους τὴν πάλῃ ἀναδεχόμενοι, καὶ μετὰ πόσης ἐγκρατείας τὴν τοῦ σώματος ἄσκησιν ἐπιδεικνυνται; Οὕτω δὴ ἐνταῦθα. Ἐπειδὴ οὐ πρὸς ἀνθρώπους ἡμῖν ἐστὶν ἡ πάλῃ, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, καὶ ἡ ἄσκησις ἡμῶν καὶ ἡ ἐγκράτεια πνευματικὴ ἔστω· ἐπειδὴ καὶ τὰ ὅπλα ἡμῶν, ἅπερ ἡμᾶς ἐνέδυσεν ὁ Δεσπότης, πνευματικὰ τυγχάνει.

Ἐχέτω τοῖνυν καὶ ὀφθαλμὸς ὄρους καὶ κανόνas, ὥστε μὴ ἀπλῶς ἐπιπηδᾶν πᾶσι τοῖς προσπίπτουσι· καὶ ἡ γλώσσα τευχὸν ἐχέτω, ὥστε μὴ προτρέμειν τῆς διανοίας. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ οἱ ὀδόντες καὶ τὰ χεῖλη πρὸς τὴν τῆς γλώττης ἀσφάλειαν δεδημιούργηται, ἵνα μηδέποτε ἀπλῶς ἀναπετάσασα τὰς θύρας ἡ γλώσσα ἐξίη, ἀλλ' ἐπειδὴν καλῶς τὰ καθ' ἑαυτὴν διαθῆ, τότε μετὰ πόσης εὐκοσμίας προῆν, καὶ τοιαῦτα προφέρῃ ῥήματα, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι, κάκεῖνα φθἐγγηται, ἃ πρὸς οἰκοδομὴν συντείνει τῶν ἀκούοντων. Καὶ τὸν ἄτακτον δὲ γέλωτα πάντῃ ἐκκλίνειν δεῖ, καὶ τὸ βάδισμα ἤρεμον ἔχειν καὶ ἡσύχιον, καὶ τὴν στολὴν κατεσταλμένην, καὶ διὰ πάντων ἀπαξιαλῶς ῥυθμιζέσθαι προσήκει τὸν ἀπογραψάμενον εἰς τὸ τῆς ἀρετῆς στάδιον· ἡ γὰρ τῶν μελῶν τῶν ἐξωθεν εὐταξία εἰκὼν τις ἐστὶ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ καταστάσεως.

ς'. Ἐὰν εἰς τοιαύτην συνήθειαν ἐκ προοιμίῶν ἑαυτοὺς καταστήσωμεν, ὁδῶ βαδίζοντες λοιπὸν μετ' εὐκολίας, τὴν ἀρετὴν ἅπασαν διανύσομεν, καὶ οὐδὲ πολλοῦ πόνου δεησόμεθα, καὶ πολλὴν ἐπισπασόμεθα τὴν ἄνωθεν ῥοπήν. Οὕτω γὰρ δυνησόμεθα καὶ τὰ κύματα τοῦ παρόντος βίου μετὰ ἀσφαλείας διαδραμεῖν, καὶ τῶν τοῦ διαβόλου παγιδῶν ἀνώτεροι καταστάντες, τῶν αἰώνων ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπῶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἅμα τῷ ἀγίῳ Πνεύματι δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐναλλακτικὴ ἀπόδοσις μέσου τμήματος

(...) Σήμερον ἔορτάζομε τὴν λαμπρὰν νίκην μας. Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν ἔστησε τὸ τρόπαιον κατὰ τοῦ θανάτου, κατέλυσε τὴν τυραννίαν τοῦ διαβόλου καὶ μᾶς ἐχάρισε τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας διὰ τῆς ἀναστάσεως. Ὅλοι χαίρομεν, σκιρτῶμεν, ἀγαλλόμεθα. Ἄν καὶ ὁ Κύριός μας Χριστὸς ἐνίκησε καὶ ἔστησε τὸ τρόπαιον, ἐν τούτοις κοινὴ εἶναι ἡ εὐφροσύνη καὶ ἡ χαρὰ μας.

Ὅλα τούτα τὰ ἔκαμε διὰ τὴν ἰδικὴν μας σωτηρίαν καὶ μετὰ τὰ ἴδια μέσα ποὺ μᾶς κατεπάλασεν ὁ διάβολος, ἀκριβῶς μετὰ ἴδια τὸν ἐνίκησεν ὁ Χριστός. Ἐλαβε τὰ ἴδια ὅπλα καὶ τὸν κατεπολέμησε μετὰ αὐτά. Πῶς, ἄκουσέ το. Ἡ Παρθένος, τὸ Ξύλον καὶ ὁ Θάνατος ἦσαν τὰ σύμβολα τῆς ἰδικῆς μας ἤττας. Παρθένος εἶναι ἡ Εὐα. Οὐδέποτε εἶχε γνωρίσει ἄνδρα, ὅταν ὑπέστη τὴν ἀπάτη. Ξύλον εἶναι τὸ δένδρον καὶ Θάνατος τὸ ἐπιτίμιον ἐναντίον τοῦ Ἀδάμ. Εἶδες πῶς ἡ παρθένος, τὸ ξύλον καὶ ὁ θάνατος ἔγιναν τὰ σύμβολα τῆς ἤττας μας;

Κοίταξε τώρα πῶς ἔγιναν αἵτια τῆς νίκης. Ἀντὶ τῆς Εὐας ἡ Μαρία, ἀντὶ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ πονηροῦ, τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ, ἀντὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀδάμ, ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου. Εἶδες μετὰ ποῖα μέσα ἐνίκησεν, ἐνῶ μετὰ ἴδια ἠττᾶται;

Γύρω ἀπὸ τὸ δένδρον ἐπάλασε καὶ ἐνίκησε τὸν Ἀδάμ ὁ διάβολος; Γύρω ἀπὸ τὸν σταυρὸν ἐνίκησε τὸν διάβολο ὁ Χριστός. Καὶ τὸ μὲν ξύλον ἐκεῖνο, τὸ δένδρον ἔστειλε εἰς τὸν Ἄδην, ἐνῶ τοῦτο, τὸ τοῦ σταυροῦ, ἀνεκάλει καὶ ὅσους εἶχον ὑπάγει εἰς τὸν Ἄδην. Τὸ πρῶτον ἔκρυπτε τὸν ἠττημένον, ὅπως τὸν αἰχμάλωτον καὶ τὸν γυμνόν, ἐνῶ τὸ δεῦτερον, ἐδείκνυεν εἰς ὅλους τὸν νικητὴν, προσηλωμένον γυμνόν ἐφ' ὕψηλοῦ σημείου. Καὶ ὁ μὲν

χαρίσματα. Τότε τὰ νερὰ ἔβγαλαν ψάρια χωρὶς λογικὸ, τώρα ὅμως μᾶς γέννησαν ψάρια λογικὰ καὶ πνευματικὰ ποὺ τὰ φάρεψαν οἱ ἀπόστολοι. Γιατὶ λέγει· «*Ἀκολουθήστε με καὶ θὰ σᾶς κἄνω ἱκανοὺς νὰ ψαρεύετε ἀνθρώπους*» (Μαθθ. 4, 19). Εἶναι ἀλήθεια καινοῦριος αὐτὸς ὁ τρόπος ψαρέματος. Γιατὶ αὐτοὶ ποὺ ψαρεύουν βγάζουν ἀπὸ τὰ νερὰ τὰ ψάρια, καὶ ὅσα ψαρεύουν τὰ νεκρώνουν. Ἐμεῖς ἀντίθετα τοὺς ρίχνουμε μέσα στὰ νερὰ καὶ παίρνουν ζωὴ ἐκεῖνοι ποὺ ψαρεύονται.

Ἦπῃρχε κάποτε καὶ στοὺς Ἰουδαίους κολυμβήθρα μετὰ νεροῦ. Ἀλλὰ μάθε ποῖα δύναμη εἶχε, γιὰ νὰ γνωρίσεις καλὰ τὴ πτωχεία τῶν Ἰουδαίων καὶ νὰ μπορέσεις νὰ ἀντιληφθῆς τὸ δικὸ μας πλοῦτο. «*Κατέβαινε ἐκεῖ*», λέγει, «*ένas ἄγγελος καὶ τάραξε τὸ νερὸ, καὶ ἐκεῖνος ποὺ θὰ ἔμπαινε πρῶτος ὑστερὰ ἀπὸ τὸ κούνημα τοῦ νεροῦ, θεραπεύταν*» (Ἰω. 5, 4). Κατέβηκε ὁ Κύριος τῶν ἀγγέλων στὰ νερὰ τοῦ Ἰορδάνη, καὶ ἀφοῦ ἀγίασε τὰ νερὰ θεράπευσε ὅλη τὴν οἰκουμένην. Γι' αὐτὸ ἐκεῖ ἐκεῖνος ποὺ κατέβαινε ὑστερὰ ἀπὸ τὸν πρῶτο δὲ θεραπεύονταν πιά, γιατί στοὺς Ἰουδαίους ἡ χάρις δινόταν στοὺς ἄρρωστους, σ' ἐκείνους ποὺ σύρονταν στὸ ἔδαφος. Ἐδῶ ὅμως ὑστερὰ ἀπὸ τὸν πρῶτο μπαίνει ὁ δεῦτερος, ὑστερὰ ἀπὸ τὸ δεῦτερο ὁ τρίτος καὶ ὁ τέταρτος. Καὶ ἂν ἀκόμη πεῖς πάρα πολλοὺς, καὶ ἂν ἀκόμη ὅλη τὴν οἰκουμένην βάλεις μέσα σ' αὐτὰ τὰ πνευματικὰ νερὰ, δὲν ξοδεύεται ἡ χάρις, δὲν τελειώνει ἡ δωρεὰ, δὲ μολύνονται τὰ νερὰ, δὲν ἐλαττώνεται ἡ γενναιοδωρία του.

Εἶδες πόσο μεγάλη εἶναι ἡ δωρεὰ; Αὐοῦτε αὐτὰ ἐσεῖς ποὺ σήμερον καὶ αὐτὴ τὴ νύκτα γίνεστε πολῖτες στὴν ἄνω Ἰερουσαλὴμ, καὶ φυλάξτε τὰ ὅπως ἀξίζει στὶς πολλές δωρεές, γιὰ ν' ἀποσπάσετε πιὸ ἀφθονὴ τὴ χάρις. Γιατὶ ἡ εὐγνωμοσύνη γι' αὐτὰ ποὺ μᾶς ἔδωσε ἡδὴ προσκαλεῖ τὴ γενναιοδωρία τοῦ Κυρίου. Δὲν ἐπιτρέπεται, ἀγαπητέ, νὰ ζεῖς ἀδιάφορα στὸ ἐξῆξ, ἀλλὰ ὄρισε στὸν ἑαυτὸ σου νόμους καὶ κανόνes, ὥστε νὰ κάνεις τὰ πάντα στὴν ἐντέλεια καὶ νὰ φυλάγῃς πολὺ καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ θεωροῦνται ὅτι εἶναι κακὰ. Γιατὶ ὅλη ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι ἀγώνας καὶ πάλῃ, καὶ πρέπει ἐκεῖνοι ποὺ μπαίνουν μιὰ γιὰ πάντα στὸ στάδιο αὐτὸ τῆς ἀρετῆς νὰ εἶναι ἐγκρατεῖς σ' ὅλα. «*Γιατὶ καθένας ποὺ ἀγωνίζεται, εἶναι ἐγκρατὴς σ' ὅλα*» (Α' Κορ. 9, 25). Δὲ βλέπετε στοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνες πῶς φροντίζουν πολὺ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ τους ἐκεῖνοι ποὺ δέχονται νὰ παλέψουν μετὰ ἀνθρώπους, καὶ μετὰ πόση ἐγκράτεια κάνουν τὴν ἄσκησιν τοῦ σώματός τους; Ἔτσι βέβαια καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ γίνεται. Ἐπειδὴ ἡ πάλῃ μας δὲν εἶναι μετὰ ἀνθρώπους, ἀλλὰ μετὰ τὰ πονηρὰ πνεύματα, καὶ ἡ ἄσκησις καὶ ἡ ἐγκράτεια μας ἄς εἶναι πνευματικὴ, ἀφοῦ καὶ τὰ ὅπλα μας, ποὺ μᾶς ἔδωσε ὁ Κύριος, εἶναι πνευματικὰ.

Ἄς ἔχουν λοιπὸν καὶ τὰ μάτια περιορισμοὺς καὶ κανόνes, ὥστε νὰ μὴν πέφτουν χωρὶς σκέψη σ' ὅλα ποὺ συναντοῦν. Καὶ ἡ γλώσσα ἄς ἔχει φράχτη, ὥστε νὰ μὴ τρέχει πρὶν ἀπὸ τὸ νοῦ. Γι' αὐτὸ λοιπὸν καὶ τὰ δόντια καὶ τὰ χεῖλη δημιουργήθηκαν γιὰ τὴν προφύλαξη τῆς γλώσσας, γιὰ νὰ μὴ βγεῖ ποτὲ χωρὶς σκέψη ἀφοῦ ἀνοίξει τίς πόρτες, ἀλλ' ὅταν τακτοποιῆσει καλὰ τὰ δικά της, τότε μετὰ κάθε σεμνότητα νὰ προχωρήσει καὶ νὰ προφέρει τέτοια λόγια, γιὰ νὰ ὠφελεῖ ἐκείνους ποὺ ἀκούουν καὶ νὰ λέγει ἐκεῖνα ποὺ συντελοῦν στὴν οἰκοδομὴ τῶν ἀκροατῶν. Καὶ πρέπει νὰ ἀποφεύγει ἐντελῶς τὰ ἄπρεπα γέλια, νὰ ἔχει ἤρεμο καὶ ἡσυχο βάδισμα νὰ ἔχει σεμνὸ ντύσιμο, καὶ γενικὰ πρέπει νὰ ρυθμίζει τὰ πάντα ἐκεῖνος ποὺ διάλαξε τὸ στάδιο τῆς ἀρετῆς. Γιατὶ ἡ καλὴ διαγωγή τῶν ἐξωτερικῶν μας μελῶν εἶναι εἰκόνα τῆς κατάστασης ποὺ ἐπικρατεῖ στὴν ψυχὴ μας.

6. Ἐὰν φέρουμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοὺς ἑαυτοὺς μας σὲ τέτοια συνήθεια, βαδίζοντας στὸ ἐξῆξ μετὰ εὐκολία τὸ δρόμο μας, θὰ κατορθώσουμε ὅλη τὴν ἀρετὴν, καὶ δὲ θὰ χρειασθοῦμε πολὺ κόπο καὶ θὰ προσελκύσουμε μεγάλη βοήθεια ἀπὸ τὸ Θεό. Ἔτσι λοιπὸν θὰ μπορέσουμε καὶ τὰ κύματα τῆς παρούσας ζωῆς νὰ περάσουμε μετὰ ἀσφάλειαν καὶ, ἀφοῦ ἐξουδετερώσουμε τίς παγίδες τοῦ διαβόλου, νὰ ἐπιτύχουμε τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, μετὰ τὴν χάρις καὶ τὴν φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ, μαζὶ μετὰ τὸν ὁποῖο στὸν Πατέρα καὶ συγχρόνως στὸ ἅγιο Πνεῦμα ἀνήκει ἡ δόξα, ἡ δύναμις, ἡ τιμὴ, τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

θάνατος εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν συμπαρέσυρε καὶ τοὺς μετὰ τὸν Ἀδάμ, ἐνῶ ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀνέστησεν ἀληθῶς καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ θανόντας. «Ποῖος θὰ περιγράψει τὰς δυνάμεις τοῦ Κυρίου καὶ θὰ κάνει νὰ εἰσακουσθοῦν ὄλαι αἱ αἰνέσεις του;». Διὰ τοῦ θανάτου ἐγίναμεν ἀθάνατοι, ἀνέστημεν ἀπὸ τὴν πτώσιν καὶ ἀπὸ νικημένοι κατέστημεν νικηταί.

Αὐτὰ εἶναι τὰ κατορθώματα τοῦ σταυροῦ, αὐτὴ εἶναι ἡ μεγίστη ἀπόδειξις τῆς ἀναστάσεως. Σήμερον σκιρτοῦν οἱ ἄγγελοι καὶ ὄλαι αἱ δυνάμεις τοῦ οὐρανοῦ ἀγάλλονται εὐχαριστούμενοι διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. Ἄν διὰ τὴν μετάνοιαν καὶ ἐνὸς ἁμαρτωλοῦ γίνεται χαρὰ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, πολὺ περισσότερον συμβαίνει τοῦτο διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς οἰκουμένης.

Σήμερον ὁ Χριστὸς ἠλευθέρωσε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ διαβόλου καὶ τὴν ἐπανάφερον εἰς τὴν προηγουμένην τῆς εὐγένειαν. Ὅταν λοιπὸν ἴδω τὴν ἀρχικὴν μου καταβολὴν οὕτω νὰ νικᾷ τὸν θάνατον, δὲν φοβοῦμαι πλέον, δὲν ἀπεχθάνομαι τὸν πόλεμον, οὔτε κάμπτομαι διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, ἀλλὰ αἰσθάνομαι τὴν θεϊκὴν δύναμιν σύμμαχόν μου εἰς τὸ μέλλον. Ἐκεῖνος ποῦ θὰ κατανικήσῃ τὴν τυραννίαν τοῦ θανάτου καὶ θὰ μπορέσῃ νὰ ἀχρηστεύσῃ τὴν δύναμίν του, τί νομίζετε, δὲν θὰ κάνει τὸ πᾶν διὰ τοὺς συνανθρώπους του, τῶν ὁποίων τὴν μορφήν ἐδέχθη ὁ Χριστὸς νὰ λάβῃ λόγῳ τῆς μεγάλης του φιλανθρωπίας καὶ νὰ πολεμήσῃ ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν τὸν διάβολον;

Σήμερον ἡ σύναξις τῶν ἀγγέλων καὶ ὁ χορὸς ὄλων τῶν οὐρανίων δυνάμεων ἀγάλλονται διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Σκέψου, λοιπὸν, ἀγαπητέ, τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς, ἀφοῦ καὶ αἱ οὐράνια δυνάμεις συνεορτάζουν μὲ ἡμᾶς καὶ χαίρουν ἐπίσης διὰ τὰ ἰδικὰ μας ἀγαθὰ. Ἄν καὶ εἶναι ἰδικὴ μας ἡ χάρις ποῦ μᾶς παρεχώρησεν ὁ Χριστὸς, ἐν τούτοις εἶναι καὶ ἰδικὴ των ἡ εὐχαρίστησις. Διὰ τοῦτο δὲν ἐντρέπονται νὰ συνεορτάζουν μαζί μας.

Ἀλλὰ τί λέγω, ὅτι μόνον οἱ σύνδουλοί μας δὲν ἐντρέπονται νὰ συνεορτάζουν; Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμῶν, δὲν ἐντρέπεται νὰ συνεορτάξῃ μαζί μας. Ἀλλὰ διατὶ εἶπον δὲν ἐντρέπεται; Ὅχι μόνον δὲν ἐντρέπεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιθυμεῖ. Ἀπὸ ποῦ τεκμαίρεται αὐτό; Ἄκουσέ τον τί λέγει: «Ἐπεθύμησα σφοδρῶς νὰ φάγω μαζί σας τοῦτο τὸ Πάσχα». Δηλαδή ἀφοῦ ἐπεθύμησε νὰ φάγῃ, αὐτὸ σημαίνει καὶ νὰ συνεορτάσῃ.

Ὅταν δεῖς ὄχι μόνον τοὺς ἀγγέλους καὶ τὴν σύναξιν ὄλων τῶν οὐρανίων δυνάμεων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Κύριον τῶν ἀγγέλων νὰ συνεορτάξῃ μαζί μας, τί σοῦ ἀπομένει διὰ νὰ εὐφρανθεῖς; Λοιπὸν, ἄς μὴ εἶναι κανεὶς κατηφὴς σήμερον λόγῳ πενίας. Ἡ ἑορτὴ εἶναι πνευματικὴ....

Ἄς ἐορτάσωμεν, λοιπὸν, τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἀνέστη καὶ μαζί του συνανέστησε τὴν οἰκουμένην. Καὶ αὐτὸς μὲν ἀνέστη θραύσας τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου, ἡμᾶς δὲ ἀνέστησε συντρίψας τὰς ἀλυσίδας τῶν ἁμαρτιῶν μας. Ὁ Ἀδάμ ἠμάρτησε καὶ ἀπέθανεν. Ὁ Χριστὸς δὲν ἠμάρτησε καὶ ἀπέθανεν. Καινοφανὲς καὶ παράδοξον. Ὁ πρῶτος ἠμάρτησε καὶ ἀπέθανεν. Ὁ δεῦτερος δὲν ἠμάρτησε, ἀλλὰ ἀπέθανεν. Διὰ ποῖον λόγον καὶ διατὶ; Διὰ νὰ μπορέσῃ ὁ ἁμαρτήσας καὶ ἀποθανὼν νὰ ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου μέσω τοῦ μὴ ἁμαρτήσαντος καὶ ἀποθανόντος.

Ἔτσι πολλάκις γίνεται καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ὄσων ὀφείλουν χρήματα. Ὅφειλε κάποιος εἰς κάποιον ἀργύρια, δὲν ἔχει νὰ τὰ καταβάλῃ καὶ ἔνεκα τούτου φυλακίζεται. Ἐνας ἄλλος ποῦ δὲν ὀφείλει καὶ ποῦ ἤμπορεῖ νὰ τὰ καταβάλῃ, τὰ καταθέτει καὶ ἀπολύεται ὁ ὑπόλογος.

Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ Χριστοῦ. Ὁφείλει ὁ Ἀδάμ τὸν θάνατον καὶ ἐκρατεῖτο ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Ὁ Χριστὸς οὔτε ὤφειλεν, οὔτε ἐκρατεῖτο. Ἦλθεν ὅμως καὶ κατέβαλε τὸν θάνατον ὑπὲρ τοῦ κρατουμένου, προκειμένου νὰ τὸν ἀπολύσει ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου.

Εἶδες τὸ κατόρθωμα τῆς Ἀναστάσεως; Εἶδες τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου; Εἶδες μέγεθος φροντίδος; Λοιπὸν, ἄς μὴ γινώμεθα ἀγνώμονες δι' αὐτὸν τὸν οὕτως εὐεργετήσαντα ἡμᾶς, μήτε, ἐπειδὴ ἐπέρασεν ἡ νηστεία, νὰ καταστῶμεν ἀμελέστεροι. Ἀντιθέτως, τώρα παρὰ ποτέ, ἄς ἐπιμελούμεθα περισσότερον τὴν ψυχὴν μας, διὰ νὰ μὴ γίνεταί ἀσθενεστέρα, ὅταν εὐχαριστῶμεν τὴν σάρκα μας, πράγμα ποῦ ὁμοιάζει μὲ τὸ νὰ περιποιούμεθα τὴν δούλην καὶ νὰ παραμελῶμεν τὴν δέσποιναν.